

Die Haghe ^{120 jaar}

November 2010
120e jaargang nr. 6
verschijnt 6 x per jaar

Beschermvrouwe H.M. de Koningin

LEDENBERICHT

Van de voorzitter

Wat hebben we 'gejubeld' dit jaar! Die 120 jaar Die Haghe is zeer feestelijk en uitgebreid gevierd en zo hoort dat ook. De officieuze start, de aanbidding van het Jaarboek 2009 aan de Gemeentearchivaris, het aanbieden van ons boek *Den Haag volgens Stal & Van Doorn* aan onze erevoorzitter, burgemeester Van Aartsen, onze Zomerexcursie naar onder andere de Voorstraat te Utrecht waar een oorkonde werd bevestigd, onze prachtige jubileumbijeenkomst in het Muzeum met zeer aansprekende lezingen, mooie muziek en voortreffelijke vishapjes, het staat ons nog allemaal helder voor ogen. De aanbidding van het Jaarboek 2010 in het Haags Historisch Museum aan directeur Antoinette Visser in december aanstaande sluit de cirkel. En dan op naar de 125 jaar!

Onderwijl hadden we ook de Najaarsledenvergadering, zoals gebruikelijk bijzonder plezierig verlopen, waar we Frans Fox in ons bestuur mochten verwelkomen. Met daarna de Die Haghe Prijs! Had de jury twee jaar geleden besloten tot een *shortlist* van 4 boeken, ter plekke 'aangeprezen' door de auteurs, deze keer besloot men anders. De jury, bestaande uit drs. M.C. Schenk (voorzitter), en de leden prof. dr. C.A. Chavannes-Mazel en H.S. van Aartsen-Wassen, vertelde in haar rapport omstandig welke 11 boeken genomineerd waren. Uiteindelijk werd de prijs toegekend aan de ons zo bekende Marcel Teunissen voor *Schoone*

De oorkonde die in de Voorstraat in Utrecht werd opgehangen vlakbij de plaats waar Servaas van Rooijen, de eerste voorzitter van Die Haghe, zijn boekwinkel/uitgeverij had.

AGENDA

- 6 november**
Lezing over de Haagse advocatuur in de Tweede Wereldoorlog (zie vorige Ledenbericht)
- 17 november**
Bezoek aan de Marthakerk
- 30 november**
Seminar over het boek *De garoeda en de ooievaar*
- 16 december**
Bezoek aan tentoonstelling 'Prinses Marianne, een leven van liefde en kunst'
- 18 januari 2011**
Rondleiding over de tentoonstelling 'Een Haagse baron en zijn schatten'

TNT Post
Port betaald
Port Payé
Pays-Bas

Eenheid. Stedenbouw en architectuur van de Nieuwe Haagse School. De laureaat kreeg daarna ruimschoots de kans voor een dankwoord.

Voordat de Die Haghe Prijs werd uitgereikt vertelde ons lid, de heer C. Bijloos, bestuurder van de bank Insinger de Beaufort, waarom twee jaar geleden besloten werd om via zijn instelling de Die Haghe Prijs te sponsoren met het bedrag van 5000 euro.

En zo werd deze zaterdagochtend weer de opmaat tot een mooi Die Haghe-najaar en -winter, waarover u elders in dit Ledenbericht dan wel op onze website veel prachtigs kunt lezen.

Diederick Cannegieter

Activiteiten voor de leden

Bezoek aan de Marthakerk

Op woensdag 17 november om 14.00 uur vindt aflevering zes van ons Haags kerkenpad plaats. Na in 2008 de Waalse Kerk en de Evangelisch-Lutherse Kerk te hebben bezocht, in 2009 de Oud-Katholieke Kerk en de Julianakerk en afgelopen voorjaar de Duinzichtkerk, zullen wij dit najaar te gast zijn in de Marthakerk aan de Hoefkade.

De aanleiding voor dit bezoek is het 100-jarig bestaan van deze kerk in 2009, ter gelegenheid waarvan een prachtig gedenboek verscheen over deze 'Kathedraal van de Schilderswijk', die nu al meer dan een eeuw het middelpunt is in een van de bekendste volkswijken van Nederland. Voor die leden die dit markante gebouw nog nooit hebben betreden, biedt ons bezoek een goede gelegenheid kennis te maken met deze stenen getuigenis van het rijke roomse leven. De Marthakerk is een prachtig voorbeeld van Haags rooms-katholiek erfgoed. Pastor Jan Eijken, verbonden aan de H. Willibrordparochie, zal een toelichting over de historische achtergrond alsmede een rondleiding door het gebouw geven. Het bezoek zal een uur duren.

Datum: woensdag 17 november

Tijd: 14.00-15.00 uur

Locatie: Marthakerk, Hoefkade 623

Kosten: 3 euro

Aanmelden bij: educatie@haagshistorischmuseum.nl of 070 3123065

Seminar over het boek *De garoeda en de ooievaar*

In het Haags Historisch Museum vindt op dinsdagmiddag 30 november een seminar plaats met bijdragen van drie deskundigen over het onlangs verschenen boek *De garoeda en de ooievaar. Indonesië van kolonie tot nationale staat*. In deze nieuwe historische studie beschrijft Herman Burgers de dekolonisatie van Indonesië, een belangrijk hoofdstuk in de Nederlandse geschiedenis dat ook in Den Haag veel sporen heeft nagelaten. Tijdens het seminar zal eerst Herman Burgers over zijn boek spreken, waarna zowel Lodewijk van Gorkom als Dolf Spruijt een coreferaat zal houden.

Vervolgens zullen de drie sprekers met elkaar in gesprek gaan over diverse thema's van deze omvangrijke studie. Ook de aanwezigen krijgen gelegenheid zich in de gedachtewisseling te mengen. Het seminar zal ten minste twee uur duren. Het Haags Historisch Museum nodigt de leden van Die Haghe uit deze interessante middag bij te wonen. De toegang is vrij.

Herman Burgers (1926) is oud-ambtenaar van Buitenlandse Zaken en behoort nog tot de Nederlanders die als kind leerden dat 'Indië' en Nederland bij elkaar hoorden. Het in 1945 ontbrande conflict tussen Nederland en de Republiek Indonesië heeft hij van begin af aan met belangstelling gevolgd, vooral toen hij in 1948-1950 als militair in Indonesië diende.

Na zijn pensionering zette hij zich aan het schrijven van een geschiedwerk over de scheiding tussen Nederland en Indonesië. In de boektitel staat de ooievaar symbool voor Nederland naast de garoeda als symbool voor Indonesië. Om te

verduidelijken waar de band tussen die twee landen vandaan kwam en wat die inhield schetst het boek allereerst het ontstaan en de inrichting van de kolonie Nederlands-Indië. Vervolgens gaat het uitvoerig in op de daar na 1900 opgekomen nationale beweging en beschrijft het hoe de Japanse bezetting van de kolonie in 1942 de weg vrij maakte voor de uitroeping van de onafhankelijkheid en de stichting van de Republiek Indonesië na de capitulatie van Japan in augustus 1945.

Hierdoor brak tussen Nederland en deze Republiek een conflict uit, waarin Nederland enerzijds herhaaldelijk overleg voerde over een politieke oplossing maar anderzijds ook twee grootschalige militaire acties ondernam die 'politieele acties' werden genoemd. Het conflict eindigde in 1949 met de Nederlandse erkenning van de Indonesische onafhankelijkheid. Daarna leidde de weigering van Nederland om Nieuw-Guinea over te dragen nog tot een dertien jaar durende nasleep, waarin Indonesië de betrekkingen met Nederland volledig verbrak. De geschiedenis van dit conflict en zijn nasleep neemt ruim de helft van het boek in beslag. Tal van zaken die in de bestaande geschiedschrijving weinig of geen aandacht krijgen komen in het boek aan de orde.

Lodewijk van Gorkom (1925) was onder meer directeur-generaal internationale samenwerking op Buitenlandse Zaken en Nederlands ambassadeur in Jakarta. Verleden jaar verschenen zijn memoires onder de titel *Door Europa en de wereld. Een trektocht in de Buitenlandse Dienst*.

Dolf Spruijt (1928) was na zijn studie geschiedenis en rechten tot 1987 docent geschiedenis aan het Vrijzinnig-Christelijk Lyceum te Den Haag. Hij maakte tijdens zijn jeugd de Pacific-oorlog en de Bersiap mee. In 2004 publiceerde hij in eigen beheer zijn herinneringen aan deze tijd onder de titel *Vreemde oorlog in verdwenen werelden*.

Herman Burgers, *De garoeda en de ooievaar. Indonesië van kolonie tot nationale staat*, Leiden 2010 KITLV Uitgeverij (Verhandelingen 266), xxiv + 808 pp., gebonden: ISBN 9789061783475, prijs 44,90 euro.

Datum: dinsdag 30 november

Aanvang: 14.00 uur

Locatie: Haags Historisch Museum, Korte Vijverberg 7

Kosten: toegang vrij

Aanmelden bij: educatie@haagshistorischmuseum.nl of 070 3123065

Veel aandacht voor de lezingen tijdens de drukbezochte jubileumbijeenkomst in Muzee Scheveningen

Bezoek tentoonstelling 'Kunstenars rond prinses Marianne'

Op donderdagmiddag 16 december vindt om 13.30 uur een bezoek plaats aan de tentoonstelling over prinses Marianne, die in het Stads museum Leidschendam-Voorburg wordt gehouden. Ons lid, Voorburg-kenner en één van de schrijvers van het in het Ledenbericht van juli jl. besproken boek over prinses Marianne, drs. Kees van der Leer zal een korte powerpoint-presentatie geven, waarna de tentoonstelling zal worden bekeken. Na een koffiepauze wandelen wij naar de voormalige Orangerie (thans woonhuis) alwaar mevrouw Ineke Verbeek, eigenaresse van het pand, een korte rondleiding zal geven. De Orangerie is het enige bouwwerk dat van Marianne's buitenplaats Rusthof is overgebleven. Verder kan nog een blik geworpen worden op de vijver en wat oude bomen die ooit deel uitmaakten van de tuin. Ook het befaamde gebouwtje dat Marianne voor haar zoon kocht en waarin hij niet wilde logeren omdat hij het een "kippenhok" vond, staat hier dichtbij.

Datum: donderdag 16 december

Aanvang: 13.30 uur, einde: ca. 16.15 uur

Locatie: Stads museum Leidschendam-Voorburg,

Herenstraat 101, Voorburg

Maximum aantal deelnemers: 25

Kosten: € 7,50 / Museumkaarthouders krijgen reductie

Aanmelden tot uiterlijk 9 december bij Paul de Kieft, p.kieft@planet.nl of 070-3834762

Op verzoek kan nadere informatie over de expositie over prinses Marianne toegezonden worden.

Rondleiding over tentoonstelling 'Een Haagse baron en zijn schatten'

Tot en met 6 februari 2011 presenteert het Haags Historisch Museum in samenwerking met kasteel Twickel in Delden (Overijssel) een tentoonstelling van schilderijen uit de Romantiek, bijeengebracht door de Haagse verzamelaar J.D.C. baron van Heeckeren van Wassenaer. Een groot deel van zijn collectie, tot 1875 ondergebracht in zijn kolossale woonhuis aan het Lange Voorhout 13 en daarnaast in kasteel Twickel en zijn Gelderse huis te Dieren, is na bijna honderdvijftig jaar verenigd in Den Haag. Op dinsdag 18 januari zal conservator Robert van Lit u over deze tentoonstelling rondleiden.

Door zijn huwelijk in 1831 met de schatrijke erfdochter Maria Cornelia gravin van Wassenaer Obdam kreeg Jacob Derk Carel baron van Heeckeren van Kell de beschikking over een geweldig familiefortuin. Deze riant financiële positie stelde de baron, zelf telg uit een voornaam Gelderse familie, in staat een prettig leven te leiden. Hij verwierf een aantal prestigieuze politieke functies als wethouder van Ambt-Delden, lid van de Provinciale Staten van Overijssel en lid van de Eerste Kamer. Ook was hij Opperstalmeester en Kamerheer des Konings. Dankzij de nieuwe verkeersmiddelen van de 19de eeuw heeft hij veel door Europa gereisd. Daarnaast hield hij zich vooral bezig met het bestieren van zijn landerijen en andere onroerende goederen. Zijn totale grondbezit omvatte ongeveer 10.000 ha. en was voorzien van landhuizen, bossen en boerderijen.

Muzikaal intermezzo bij de jubileumbijeenkomst in Muzee Scheveningen

Naast Deldenaar was de baron vooral ook Hagenaar. Kasteel Twickel was zijn buitenverblijf, maar de baron verbleef het grootste deel van zijn tijd in zijn woning aan het Lange Voorhout in Den Haag. Contacten met koning Willem II en diens broer prins Frederik maakten Van Heeckeren enthousiast voor het aanleggen van een schilderijenverzameling. Schilderijen werden aangekocht om de salons mee te verfraaien en er een gesprek over te kunnen voeren. Hij kocht werken van onder anderen Schotel, Schelfhout, Van de Sande Bakhuyzen, Verboeckhoven, Bosboom en Eeckhout. Kern van de tentoonstelling vormen ongeveer 70 schilderijen die door de baron zijn verzameld, en die op 19de-eeuwse wijze worden getoond.

Datum: dinsdag 18 januari 2011

Aanvang: 14.30 uur

Locatie: Haags Historisch Museum, Korte Vijverberg 7

Kosten: 3 euro

Aanmelden bij: educatie@haagshistorischmuseum.nl of 070 3123065

Nieuwe boeken

Den Haag 1955-1965

In het Haags Historisch Museum is tot en met 9 januari 2011 de tentoonstelling 'Den Haag 1955-1965 in foto's van Jacques Meijer' te zien. Onder de ruim 90 foto's bevindt zich ook een aantal dat Scheveningen tot onderwerp heeft.

De in 1934 geboren Jacques Meijer studeerde aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag. In 1955 vestigde hij zich er als zelfstandig fotojournalist. Tien jaar lang liep hij met zijn camera door de Hofstad en door de Badplaats Scheveningen. Naast foto's die een duidelijke nieuwswaarde hadden, maakte hij vooral opnamen van het dagelijks leven in binnenstad en volksbuurt. Hagenaars en toeristen op zonovergoten terrassen, winkelend publiek en kermisklanten. Maar ook vuilnismannen, slachters, asfalteerders, postbezorger, broodbakkers, kortom de werkende mens. We zien groepen mensen demonstreren met op spandoeken teksten als 'Geen troepen naar Nieuw Guinea'. Op de trap voor de Ridderzaal staan Armando en Jan Cremer in zelfverzekerde houding. Een nieuwe tijd is aangebroken. Op foto's van Prinsjesdag en de vergaderingen van de Tweede Kamer lijkt de tijd juist stil te staan. Er is nauwelijks verschil tussen deze foto's en die van voor of na die tijd.

Jacques Meijer verkocht zijn foto's aan diverse toen nog bestaande Haagse kranten: Het Vaderland, het Binnenhof, de Nieuwe Haagsche Courant en de Haagsche Courant. Na 1965 vervolgde hij zijn carrière als uitgever/hoofdredacteur van bladen over fotografie en film. En weer 10 jaar later maakte hij de overstap naar een beroep als cineast.

Een jaar of 10 geleden is hij begonnen de negatieven uit de periode 1955-1965 te digitaliseren en stelt hij tegenwoordig daaruit tentoonstellingen samen, vorig jaar in Panorama Mesdag over Scheveningen en nu dus in het Haags Historisch Museum over Den Haag.

Zowel over Scheveningen als over Den Haag is een bijbehorend fotoboek verschenen. De goed doortekende zwart-witfoto's zijn op royaal formaat afgedrukt. Hier en daar is een bijschrift toegevoegd. Voor wie alleen het algemene tijdsbeeld van belang is, maakt dat niet veel uit. Maar een liefhebber van Scheveningen en Den Haag als ondergetekende zou toch graag iets willen lezen over 'wat, waar, wie en wanneer'.

De boeken kosten respectievelijk 24,50 euro en 27,50 euro en zijn verkrijgbaar in het museum en in de boekhandel.

Michiel van der Mast

Oproep

Gezocht: onbekende werken van de Haagse schilder B.J. van Hove. In het voorjaar van 2011 zal in het Haags Historisch Museum een overzichtstentoonstelling worden gehouden van het werk van de schilder Bartholomeus Johannes van Hove (1790-1880).

Tegelijkertijd zal bij Van Spijk uitgevers Venlo een monografie verschijnen van het leven en werk van deze kunstenaar.

B.J. van Hove woonde en werkte in Den Haag. Hij was een bekend schilder van al dan niet gefantaseerde stadsgezichten en kerkinterieurs. Hij was medeoprichter van het schilderkunstig genootschap Pulchri Studio en leermeester van o.a. Johannes Bosboom, C. Leickert en S.L. Vermeer.

Ter voorbereiding op deze uitgave en de tentoonstelling zijn wij op zoek naar particulieren die werk van en/of documentatie over deze kunstenaar bezitten. Indien dat het geval is, wordt u vriendelijk verzocht contact op te nemen met Robert van Lit, conservator van het Haags Historisch Museum, Korte Vijverberg 7, 2513 AB Den Haag, tel. 070-3123063, e-mail lit@haagshistorischmuseum.nl. Het wordt op prijs gesteld als u bij uw aanmelding een afbeelding van het werk zou kunnen bijsluiten. Uiteraard worden alle gegevens vertrouwelijk behandeld.

Uitreiking van de Die Haghe Prijs aan Marcel Teunissen (derde van links) tijdens de Najaarsledenvergadering

Gezocht: onbekende werken van de Haagse gebroeders Vermeer. Het Joods Historisch Museum te Amsterdam organiseert in 2013 een grote overzichtstentoonstelling van het werk van drie Haagse kunstenaars, de gebroeders Vermeer. Particulieren en andere eigenaren die schilderijen, aquarellen en tekeningen van Salomon Leonardus Vermeer (1813-1876), Maurits Leonardus Vermeer (1817-1903) en/of Elchanon Leonardus Vermeer (1826-1900) bezitten worden met het oog op evt. bruiklenen vriendelijk verzocht om contact op te nemen met de gastconservator en co-auteur van de begeleidende publicatie. De monografie zal o.a. een catalogue raisonné van de belangrijkste werken van S.L. Vermeer bevatten. Alle correspondentie wordt vertrouwelijk behandeld. Er bestaat tevens belangstelling voor overige documentatie, zoals brieven, schetsboeken en foto's van en over de Vermeers.

Contactpersonen: Christiaan Lucht, gastconservator, email: cma-lucht@hotmail.com tel.: 06-34590663; Edward van Voolen, conservator Joods Historisch Museum, Postbus 16737, 1001 RE Amsterdam, telefoon 020 5310 352, email: edward@jhm.nl

Nieuwe leden

De heer J.H. Eriksson, de heer A.J.F. Koopmans, de heer en mevrouw K. van Soelen, de heer J.L. Spoelstra, mevrouw Chr. van Stekelenborg en mevrouw H.L. Visser-Weijns.

Het bestuur van Die Haghe is als volgt samengesteld:

Voorzitter
drs. D.J. Cannegieter

Secretaris
drs. P. de Kieft
tel: 070-3834762

Penningmeester
Ir. R.J. Gmelig Meijling

Leden
drs. F.M. Fox
drs. C.M. Nigten
mw. Ph.A.M. Swenker
mw. drs. D. Timmer

Secretariaat
Ursulaland 61
2591 GT Den Haag
e-mail: p.kieft@planet.nl

Financiën
Storting op giro 71791 t.n.v.
Geschiedkundige Vereniging
Die Haghe

Info ledenadministratie en opgave nieuwe leden
de heer H.J. Hendriks
tel: 079-3418355
(tussen 18.00 en 20.00 uur)
herman.hendriks@hetnet.nl

Redactieadres Ledenbericht
Balistraat 32
2585 XT Den Haag
e-mail: m.vandermast@tiscali.nl

Redacteur Ledenbericht
drs. W.M. van der Mast

Website Die Haghe:
www.haagsegeshiedenis.nl

Jaarboek Die Haghe
Voor aanwijzingen auteurs en inzenden van kopij:
V.L.C. Kersing, Dienst Stadsbeheer Afdeling Archeologie,
Postbus 12651, 2500 DP Den Haag, tel. 070-3536633, e-mail
u.kersing@dsb.denhaag.nl

Onze vereniging is fiscaal aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Giften aan ANBI's zijn aftrekbaar voor de inkomstenbelasting of vennootschapsbelasting. ANBI's kunnen in aanmerking komen voor een vrijstelling van de bevestiging van het recht van schenking en het recht van successie.